7/1989 5451 -4-
7/1990 - 5152412

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SAYI : B.02.0.013/ 08-1275 29.05.2000

KONU: Sn. Zeki ÜNAL'ın
Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BAŞKANLIĞINA

İlgi : 16.05.2000 tarih ve 5611 sayılı yazınız.

Karaman Milletvekili Sayın Zeki ÜNAL'a ait soru önergesine verilen yanıt ekte sunulmuştur.

Bilgilerine arz ederim.

Hasangemici

Hasan GEMİCİ
Devlet Bakanı

EK :

1-Yanıt (..... sayfa)

7/1989

413

-5-

KARAMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN ZEKİ ÜNAL'A AİT SORU ÖNERGESİNE VERİLEN CEVAP

Türkiye'de kadınlar, Cumhuriyet devrimlerinin sağladığı eşitlikçi yasalara ve kamu hizmetlerinin kadın-erkek her vatandaşa eşit olarak götürülmesi ilkesi çerçevesinde haklarını her alanda kullanma olanağına sahiptir. Ancak günümüze kadınların erkeklere göre birçok alanda özellikle eğitim sağlık ve istihdam gibi göstergeler açısından geri planda kaldığı görülmektedir. Kadınlarımızın toplumda hak ettikleri statüye ulaşmaları, diğer bir deyişle eğitim, sağlık, istihdam, hukuk, politika gibi alanlarda erkeklerle eşit bireyler olarak kalkınmaya katılmaları ve kalkınmanın nimetlerinden de eşit fırsatlar çerçevesinde yararlanmaları için toplumun tüm kişi ve kurumlarına görev düştüğüne inanıyorum.

Halen Bakanlığıma bağlı olarak çalışan Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü bu güne kadar yasalarda ayrımcılık teşkil eden hususların giderilmesi, kadının eğitim seviyesinin artırılması, sağlık imkanlarına ulaşabilmeleri, istihdamdaki engellerin belirlenerek ortadan kaldırılması gibi konularda çeşitli araştırma ve projeler yürütmüş, kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşların bu alanlardaki çalışmalarını koordine etmiştir. Ayrıca Uluslararası sözleşme ve kararlar çerçevesinde ülkemiz uygulamalarının takipçisi olarak görevlerini yerine getirmektedir.

Dünyada ve ülkemizde medyanın toplumsal yaşamımızdaki yeri ve önemi açıktır. 1995 yılında Pekin'de yapılan 4. Dünya Kadın Konferansı sonrasında oluşturulan Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformunu ülkemiz hiç çekincesiz kabul etmiştir. Pekin Eylem Platformu'nda kadın sorunları açısında 12 kritik alan belirlenmiş olup bunlardan biri Kadınlar ve Medya bölümüdür. Ülkemiz kendi öncelikleri çerçevesinde medya konusunun da dahil olduğu sekiz kritik alanı kapsayan öncelikler oluşturmuştur. Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü bir koordinasyon kuruluşu olarak, söz konusu kadın konferansının ardından ilgili kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütlerinin katılımıyla Pekin Eylem Platformu doğrultusunda Ulusal Eylem Planı hazırlamıştır.

Medyanın toplum üzerindeki etkileri, özellikle görsel kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması ile tüm dünyada artan bir tartışma zemini oluşturmuştur. Medya, ifade özgürlüğü ile temel insan hakları arasındaki dengenin kurulmasında büyük ve önemli bir işleve sahiptir. Genel Müdürlük, medya konusunda sorunu kadın açısından belirlemek ve tartışma ortamı yaratmak suretiyle, bilinç oluşturmaya yönelik çalışmalar yürütmektedir. Bu çerçevede, başta Radyo Televizyon Üst Kurulu olmak üzere ülkemizde yayın yapan tüm ulusal yayın organlarına, dördüncü güç olarak kabul edilen medyanın kadınları geleneksel kalıplar içinde sunması ve toplumun kadına yönelik bakışını anne ve eş kimliği ile sınırlamasını pekiştiren yaklaşıma dikkat çeken yazılar yazılmıştır. Ayrıca TRT Genel Müdürlüğüne Yıllık Yayın Programlarında kadınla ilgili programlarının aileye yönelik programlar paketinden çıkarılarak geliştirmesi yönünde çağrılarda bulunulmuştur. Tüm medya kuruluşları medyadaki olumsuz kadın imajını ortadan kaldırmak ve uluslararası sözleşme ve kararlardan doğan yükümlülüklerimizi gerçekleştirilmek için gerekli hassasiyeti göstermeye davet edilmiştir. Genel Müdürlük bir koordinasyon kuruluşu olarak bugüne dek yaptığı çalışmaları sürdürmekte ve bu konuda üzerine düşeni yapmakta kararlıdır.

7/1989 2/4

Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü kadın ve medya konusunda öncelikle kadının medyadaki sunumu ve cinsiyetçi yaklaşımların ortaya çıkarılması için çeşitli araştırmalar yaptırmış, toplantılar düzenlemiş raporlar hazırlamıştır. Gerek bu araştırmalarda gerekse dünya ülkelerinde gerçekleştirilen araştırmalarda medyanın izleyiciler üzerindeki etkisi konusunda ortaya çıkan sonuç, medyanın toplumda mevcut olan değer yargılarını pekiştirdiği ve yeniden ürettiği yönündedir. Medyada kadının sunulma biçimleri arasında kadının cinsel obje olarak kullanılması ise en yaygın olanıdır. Bu durum çeşitli araştırmalarla da desteklenmesinin yanı sıra, kamuoyunda tepki görmekte ve tartışılmaktadır.

Bu çerçevede, soru önergesinde belirtildiği üzere medyanın reklamlar yoluyla genç kızlar üzerinde, evlerini terk etmelerine neden olacak güçte bir etki yarattığı iddiası bilimsel olarak kanıtlanmamıştır. Daha ziyade mevcut değer yargılarını güçlendirerek etkide bulunan medyaya böyle bir gücü atfetmek yanıltıcı olacaktır. Zira bu durumda söz konusu genç kızların içinde bulunduğu sosyo-ekonomik koşullar göz ardı edilmiş olacaktır. Genç kızların yaşadıkları sosyal ortam ve reklamları nasıl algıladıkları değerlendirilmeden sorunu bu şekilde tanımlamak mümkün gözükmemektedir.